॥ श्री ॥

पवित्र लीलावती

नाटकनां गायनो.

વેશ્યા વ્યસન નિષેધક.

આવૃત્તિ ૩ જી સુધારા વધારા સાથે.

રચી પ્રસિદ્ધ કરનાર,

અધ્યાપક કેશવલાલ શિવરામ, પાટણકર.

અમદાવાદ

યુનિયન પ્રિન્ટિંગ પ્રેસ કંપની, લિમિટેડ.

સંવત ૧૯૫૨. સને ૧૮૯૬.

કિંમત ૦-૨-૦ બે આના.

श्री

अर्पणपत्रिका.

રા. રા. સાંકળચંદ રતનચંદ વકીલ.

એકત્રીસા સવૈયા.

શ્રીમાળી જ્ઞાતિ પ્રખ્યાતી, શ્રાદ્ધ સંઘમાં છો સદ્‌ગ્રહસ્થ;
પાદલિપ્ત પુરની પેઢીમાં, પુન્ય પ્રતાપે થયા પદસ્થ;
ધન ધન સિદ્ધાચળધનરક્ષક, દક્ષ પરીક્ષક દીલ ઉદાર;
કરૂં અર્પણ આ નાટક ઉત્તમ, સ્નેહ સહીત કરશો સ્વીકાર;
રતનચંદના રત્નપુત્ર છો, શમતાસાગર સાંકળચંદ,
સત્યવચનઅમૃત સમ ઉચરી, આપો આપ અધિક આનંદ;
લઘુ વયથી મમ ઊપરઆપનો, નિરમળ પરિપૂરણ છે પ્યાર.
કરૂં અર્પણ આ નાટક ઉત્તમ, સ્નેહસહિત કરશો સ્વીકાર.
વડીલ વકીલ વિચારસવેત્તા, વિનીત વિવેકી સુનીતિવાન;
પરમ પ્રમાણિક પ્રૌઢ પરાક્રમી માહાજનમાં છે મ્હોટું માન;
કવિની સંપતિના તસ્કરને, દંડાવ્યા દોરી દરબાર;
કરૂં અર્પણ આ નાટક ઉત્તમ, સ્નેહ સહિત કરશો સ્વીકાર.

સંવત ૧૯૫૨ ના
પ્રથમ જેઠ વદ ૫

અધ્યાપક.
કેશવલાલ શિવરામ.

નોટીસ.

હું અ. કેશવલાલ શીવરામ આ ચોપડી ખ-રીદ કરનારને તથા ચોપડીઓ વેચનારને વિનંતી કરૂં છું કે તેમણે મારી સહી, સીક્કાવાળી ચોપડિયો લેવી અને વેચવી. આ પ્રમાણે નોટીસ આપ્યા છતાં જેઓ પાસે મારી સહી સીક્કા વગરની ચોપડી હશે તેણે કાયદા વિરૂદ્ધ ઉપાયોથી મેળવી છે એમ ગણી તેના ઉપર કાયદાસર ઇલાજ લેવામાં આવશે.

આ ચોપડી આપી છે.

સહી. કેશવલાલ શીવરામ

६३६५

श्री शंखेश्वर पार्श्वनाथाय नमः

श्री पवित्र लीलावती नाटकनां गायनो.

મંગળા ચરણ.

નટી— ૧

ૐ હ્રીં શ્રીં શંખેશ્વર સ્વામી; છો અજરામર અંતરયામી. ઓં;
પાવન થઉ પદ પંકજ પામી, નિત નમન કરૂં નિર્મળ નામી;
અમર નિકર ભૂચર ખેચર, નરત કરત, હરખ ધરત,
અરથ સરત, તરત વરત, જય જય જય, ઓં.
શિવ સુત કેશવ કૃત ગુણ ગ્રામી, જે પવિત્ર લીલાવતી જગ ઝામી
વેશ્યાનું વ્યસન, તજવું તદન, પંડીત પસન, શિયળ વસન,
સજન સજવું, નાટક ભજવું, જય જય જય ઓં—

આનન્દી— ૨

લીલાવતી સમપ્રિય પતીને તું, રતીમતીથી વશ કર્યને,
નાટકની તું નિપુણ નાયકા, કર્ય નાયક નટવરને,
રજ્ય જસજરને, વિજય ધ્વજા કરધરને.

(નેપથ્થમાં) ૩

આમ કામસેના તું, વિરહાનળથી વ્યાકુળ થઈ વારૂ;
નટી—આ વાણી વેશ્યાની, શાણી અહીંથી શિઘ્ર જવું સારૂ.

અંક પહેલો.

કપટકળા— ૪

અનંગ રંગને ઇચ્છે.

વિરહા નળથી વ્યાકુળ થઇ વદતી વ્યંગ રંગને—
ખાનપાન ગુણગાન સ્નાનનું ભાન નહી મન ભંગ.
ફીઆ લાલ ઉપર લલચાણી, આળસ મરડે અંગ-રંગને
કામસેના—જાણી તને અજાણી શ્યાણી, પુછે પ્રેમ પ્રસંગ;
મતિ કેળવ મેળવ મન મોહન.........................
કપટકળા.........................આ તન તંબુ તંગ-રંગને
કપટકળા— ૫
અરરર આવ્યો જબર જવર આજ,
કામસેના—વ્હાલી બોલાવી લાવી? વાલમ વૈદરાજ,
ક—પટતપાસીનાડી,પ્રેમપેટીઉઘાડી,જડીસુંઘાડી,જીવાડે જસકાજ,
સ્નેહ કુસુમ મકરંદ લગાડી ઠંડક પમાડી રમાડે રસરાજ—અર.
કામસેના— ૬
મદન પડયો કેડેરે (૨) ઘણી ગભરાઇરે—મદન૦
મન હસ્તી મસ્તીમાં આવ્યો, માવત અંકૂશ કયાંઇરે—મદન૦
કોકવિચીક્ષણ વિણ વિવ્હળ હું, તુજ મન ગાંડી ગણાઇરે-મ૦
જો સ્વપને સંજોગ બને તો, પોઢું પલંગ પુલ છાઇરે—મ૦
નિદ્રા પણ પ્રિય વિણ નવ આવે, કાળજડામાં થાય કાંઇકાંઇરે
કપટકળા—બળાપો ન કર બાળારે (૨) વિચારી કાંઇરે—બળાપો.
અઘટીત ગણીકાને આ કરવું, એમાં છે આપણી કમાઇરે—બળાપો.
કામ—જોબનપૂર તણાઇ જવાની, સ્વારથ સમજ સગાઇરે—મદ૦
સુમતી— ૭
સુણ સજ્જન સંધ્યા સમય સ્હેલને સારૂ,

ફરવા આવ્યા ફાંકડા જવું કયાં ધાર્યું;
સ્વાર્થદત્ત—અવલોકો ઊંચુ આમ અપ્સરા આ છે.
ચિત લોહાકરશણ કરે ચમક ચતુરા છે.
સુમતી—હા ચમક પૂતળી લોહ પુરૂષને ખીંચે;
સ્વાર્થ—દ્રષ્ટી અમૃતથી સ્નેહ બીજને સિંચે,
સુમતી—એથી ઉગ્યો આશા તરૂવર અંતરમાં,
ફળ ગૃહણ કરણ ઉત્સુક થયો આ કરમાં.

કામસેના— ૮
ઓ સાહેલી, ચાલ્યા પેલા અલબેલા,
તું મુજને, મેળવ એ વાલમ વ્હેલા;
મુખને મટકે, લોચન લટકે, ચતુર વિચીક્ષણ ચાળે ચટકે;
શું એ સટકે, કેમ ન અટકે,
રમક ઝમક ઠમક. ઓ૦

કપટકળા—
ગણિકા થઇને થા નહિ ઘેલી, મન મોહનની વાતો મેલી;
પૈસાને સંઘર તું પ્હેલી, ચડપ ઝડપ સડપ–તું૦

કપટકળા— ૯
આશું આંસુ કે ચોમાસું આવ્યું આંખમાં,
આલી આ ચાલી ખાલી નિસાસા નાંખમાં;
પરનર ખરનું જર જીવન હું હરણ કરણ હુશિયાર,
વાનર સમ મ્હે કૈક નચાવ્યા, નરવરને નિરધાર—આ૦
મમ અક્કલ આગળ પાગલ એ, આમ કરૂં આધીન,
ખાઈ ખાસડાં હુકમ ઉઠાવે, દાસ થઈ નિશ દિન—આ૦
કામ—ખર કે વાનર સમ નહીં એ નર કામ કુંવર અવતાર,

તું પાગલ નહીં નહીં પાગલ એ, અહિં નહિં પગ ધરનાર-
આવું અણઘટતું મુજ આગળ ભુંડી ભાખમાં,
કપ—વિષય વિષ મય મધુર વચનથી, લલચાવું એ લાલ;
પોપટ સમ પટ પકડી પુરૂં. કપટ પાંજરે હાલ-આ૦

કપટકળા— ૧૦

ઓ અલબેલા આવો, આવો આવોને પ્યારા લાલ,
તલસેછે, તલસેછે, તલસેછે, તલસેછે, તલસેછે, તમને એ.-ઓ૦
આપના નામનો જાપ જપે સ્મર તાપ તપે તન આતુર આલી,
પ્રાણની હાણ સુજાણ થશે અહિ પાણિ જીવાડીએ ચાતુર ચાલી;
કામ છે કામ ભરો ડગ આમ સુકામની વાડી આ ફક્કડ ફાલી.
અમૃત કયારી નાજુક નારી, નિરખી હરખો નાથ;
શેઠ સ્વિકારી, કરો તમારી, સુખી થશો તે સાથ;
અવધારીને અરજ અમારી, ઓ અલબેલા.—

સુમતી— ૧૧

પ્રેમ વચન શરથી મન વિંધી, સ્નેહ સાંકળી સજડ જડીરે,
તીરછા નયન કરે તન તાણે, પ્રિયચિત્ત વૃતિ કેદ પડીરે.-પ્રેમ૦
આ ગણિકા મમ મન મૃગ વેરી, ખસવા દે નહીં ગોખ ખડીરે. પ્રે૦
સત્ય શિયળ નીતિ સંહારણ, મદન ફોજ ચોતરફ ચડીરે. પ્રે૦

કપટકળા— ૧૨

મુકી રકઝક રમણ રસીલા, છાનામાના છેલ છબીલા;
લાલા ચાલો રંગમાં, વિષય ભુજંગમ વિષ ઉતારી;
આપ કરો ઉપકાર ઉગારી, અમૃત છાંટી અંગમાં.—મુકી૦

કામસેના— ૧૩

આવો આવો અલબેલા છેલા આ ઘડી,

મારા પ્યારા ન્યારા મુકું નહીં પાઘડી;
મદન રિપુ મરદી મનમોહન, સુંદર તન આપો આલિંઘન;
ચતુર પરસ્પર લઇએ ચૂંબન— આવો૦
વિરહ પીડા હવે નાથ નિવારો,
કપટ—સફળ કરો સંસાર તમારો,
કામ—મુકીને ખટપટ આપ પધારો.—આવો

સેજલદે— **૧૪**

સમી સાંજનો ગયો સુમતી સ્વારથીઆની સંગે;
સદાફળ—અરધી ગઇ પણ હજુ ન આવ્યો, આભૂષણ છે અંગે;
આવો કયાંથી તનુજ તારો,
સેજ—મારો રોયો સ્વાર્થદત્ત નથી સારો;
સ્વા—મને શાથી વગર વાંકે મારો,

સ્વા— **૧૫**

વાઘણ મૃગને ઘેરે, એમ શેઠને ગણિકાએ ઘેર્યા.
શું મારૂં ત્યાં ચાલે, પ્રેમ પાશમાં પડ્યા કામ પ્રેર્યા.

કામસેના— **૧૬**

મારો પાવન કરીએ પલંગ, પ્યારા પ્રાણનાથ પધારી;
રમ્યા રસિક રસિકાથી રંગ, વિરહ દુઃખ નાથ નિવારી;
આજ ઉપજી શીતળતા અંગ, મને સ્વામીનાથ સ્વિકારી;
શરદ ઋતુ સોહામણી, પૂરણ ચંદ્ર પ્રકાશ;
મંદપવનની લ્હેરમાં, વ્હાલા વિલસોછો વિવિધ વિલાસ, પ્યા.
અંતઃપુરમાં એકલા, છાના રાખું છેલ;
કપટ—આ રતિને રતિપતિ તમે. રમી રસિક કરો રંગરેલ;
કામ—તન મન ધન અરપણ કરી, રંજન થઇ દિન રાત;

હાજર રહીશ હજુરમાં, પ્રભુ અવર પુરૂષ ભ્રાત તાત.

સુમતીવિલાસ— ૧૭

પ્રિયા મારીરે પ્રાણથકી તું છે પ્યારી,
ગાલ ગુલાબીએ બીંદુ બિરાજે, મૃગમદનું મનોહારી-પ્રિ૦
કનક કળશ કુચ કંચુકી કસીઆ, સ્પર્શ સદા સુખકારી-પ્રિ૦
નિરૂપમ નારી તને નિરમાવી. ઉર્વશી ગર્વ ઉતારી-પ્રિ૦
રોજ રહીશ તુજ સમીપ રસિલી, સ્વજન સબંધ વિસારી-પ્રિયા૦

કામસેના— ૧૮

નાથ નવ કરો, વાત ઘર જવાની;
વિરહ લ્હાય, શું વેઠાય, નહિ જવાય, લાગું પાય;
દાસી છું સદાનીરે— નાથ૦

સુમતી—ફીકર પરહરો, મારૂં વચન માનીરે;
એક જામ જાઉ ધામ, લાવું દામ, આવું આમ,
શું પછી કહેવાનીરે— ફીકર૦

કામસેના— ૧૯

વીરહા નળથી બળતી, મુજને મુકી નિજ ઘર નિત જાવું;
ભોગી ભલે પધારો, ખચિત મારે આજ નથી ખાવું—

સુમતીવિલાસ— ૨૦

ઘેલી કેમ કરે છે ઘેલાઈ,
ચુકી મુકી તારી ચતુરાઇ, શું મુઝાઇ—ઘેલી૦

કામ—સ્નેહ શસ્ત્રે વિંધાઇ ચિત્ત ચોરથી ચુંથાઇ;
લ્હાઈ લ્હુઇને લુંટાઇ, મુઓ મદન કરે કહાઇ.

સુમ—રસિલી રસિલી જાય શું રડાઇ;
છાનીરે છાનીરે આ નથી ઠગાઇ,

કામ—શેઠ સમજી સફાઇ, હજુ જાણો જુદાઇ;
ઝેર પૈસાનું પાઇ, કરો ચ્હાય ત્યાં ચડાઈ,
સુમ—મુકી દે મુકી દે આવી મુરખાઈ,
આવું છું આવું છું લડીશમાં લડાઇ–ઘેલી૦

જોઇ— ૨૧
ભાઇ પટારો કેમ ઉઘાડયો, જોઊં કુંચી બેસારી કેઈ;
સાહેબ બાપા બ્હાર ગયા છે, શું ગુંઝામાં ઘાલ્યું લેઇ.
બધું ઘરેણું કયાં લઈ ચાલ્યા, આમ કરી તસ્કરનું કામ;
પડશે માથે અરે અમારે, પાછું મુકો તમે તમામ.

સુમતી—
ચબાવલા તું ચડી ગયો છે, પરની તારે શી પંચાત;
બસ બસ તારે નહીં બોલવું, હમણાં પાછળ પડશે લાત;
નીચ જાત ચાકરની તારી, આખર જોડા ઉંચકનાર;
આવ્ય રાંડના હવે અડાવા, બંદાતો આ ચાલ્યા બહાર.

કામસેના— ૨૨
વાલમ આવેરે (૨) આલી જોને આ આનંદ કંદ નંદ નંદ;
મંદ મંદ હસી હસાવેરે—વાલમ૦
ચંદ્રવદન મદન મોહન નયન નિજ નચાવે;
ચતુર ચિત્ત ચળાવે, ઇશ્ક ઔષધી લગાવે,
તાપ સૌ સમાવે, ભેટું ભાવેરે—વાલમ૦

કામ— ૨૩
છબીલા પતિ છોડનારી નથી, જુદી નહીં પડે માછલી નીરથી
સુ–જરાવાર જઈ હાલ આવું અહીં, અધીરી ન થા સત્ય બોલું સહી
ઘડીએક ઘરમાં નથી ગોઠતું, નથી ચિત્ત વેપારમાં ચોટતું;
કામ–મને પ્રેમ ઓછો દિસે છે પતિ, બીજી કોઇએ શું બગાડી મતિ;

સુમતી—અરે વ્હાલી તું આમ આ શું વદી,................

કામ—....................પધારો પલંગે જવાશે, કદી૦

સદાફળ— ૨૪

ધર્મ નીતિ તજી પણ કદી, નહિં ધમકાવ્યો નામ;

સમજણ વગર સ્વતંત્રતા, આપતાં થયું આમ.

સુંદરી કંઈ નથી સુઝતું.

સંસારમાં સુત સુંદરી, છુટાં મુકતાં છેક;

પસ્તાવું પડશે પાછળ થકી, વંઠી જાતા વિશેક; સું૦

સેજ—નિંદાય છે નાત જાતમાં, લુચ્ચો કહે એને લોક;

હલકો પડયો સગાં વ્હાલામાં, વિવાહ કરશે શું ફોક-

સ્વામી હવે હું તે શું કરૂ;

ભણવું ને ગણવું ભુલી ગયો, અળગો મુકયો આચાર

જાતો નથી જીન મંદિરે, વળી તજીઓ વ્હેવાર—સ્વા૦

લાલબા— ૨૫

આમ વાંક વગર વીરા મારે છે શું,

સેજ—કંઈ તારે વશ પડી નથી ધારે છે શું;

સદા—વૃદ્ધ માતા પિતાને તું ઠારે છે શું;

લાલ—ભણી વિદ્યા વગોવી વિચારે છે શું;

સુ—કેમ લાલડી પડી પછાડી,........................

લા—........................જોને માડી ડોળા કાઢી;

બીક બતાવે મને રડાવે,

સુ—લાતો પડશે ત્યારે રડશે,

લા—ઓ બાપે ઓ બાપાજીરે, હાય હાય મને મારીરે-આ,

સેજલદે— ૨૬

અરે આપણા કુળમાં ઉઠયો અંગારો, હાંહાંરે ઉઠયો અંગારો.

ધરમ કરમ ધન આબરૂ બાળી બળનારો હાંહાંરે; બાળી૦
વેશ્યા વ્યસન સંડાસમાં બુડી નવ બચનારો, હાંહાંરે,
જશે નિરંતર ઝુરતાં મ્હારો જન્મારો, હાંહાંરે.

વારાંગનાઓ ૨૭

જય જય જય કૌશામ્બી નૃપતિ વ્યાપો જશ દેશ વિદેશ,
નિજ વદન વિધુથી ન્યાય સુધા, વસુધા વરસેજ વિશેષ;
મ્હારાજ—શીરતાજ—
પરમ ધરમ મરમ વેધક, પ્રજા તણા પરમેશ;
નીતિની રીતિના ઉપર પ્રીતિ, સાહેબીમાં સુરેશ;
કંગાલને ધન માલ આપીને, કૃપાળુ કાપ્યા કલેશ;
આનંદમાં નીત આપની રૈયત, નમન કરે નરેશ. જય જય.

વિદુષક— ૨૮

સુણો સરકાર (૨) મળી મને નારી નઠારી,
છે લઢકારી, મુજને મારી; પાડતી એ પોકાર; સુ૦
અમેતો આબરૂવાળા, સોમાભાઈ શેઠના સાળા,
મોટી ઝાલી હાથમાં માળા, કુભારજા રાંડના કાળા;
કરે નિત છોકરાં રડારડ—સુણો૦
સ્વામીથી સ્નેહ ન સાંધે, બીજાથી એ દોસ્તી બાંધે;
બરાબર રાંડ ના રાંધે, અરે એને ઉચકું ખાંધે.
પછીથી થાય છે પડાપડ—સુણો૦
ચતુરાઈ આંખને ચાળે, આડુ બોલી બોલમાં બાળે.
આખો દા'ડો ઉંઘમાં ગાળે, છટાદાર છાજીયાં વાળે,
મારે નિત થાય છે ચડાચડને કડાકડ ને લડાલડ ને હડા
હડને ધડાધડને તડાતડને ભડાભડ—સુણો૦

રાજા— ૨૯

ધિક વ્યભિચારી દુનીઆદારી સર્વ વિસારી,
હાહા નગરશેઠ સુણી હું દીલગીર છું ભારી—ધિક૦
રાજકાજના જુઓ કાયદા, શી એમાં સત્તા મારી.
લંપટના આગળ લાચારી—ધિક૦
પરના ખેતરનું વાવેતર, કદી આપણાં ઢોર ચરે;
પરને સજા શકાય ન મારી—ધિક૦
ઝેર હળાહળ જો મૂરખ જન, પોતાની મેળે પીશે,
કેનો દંડ કરે દરબારી—ધિક૦
કુળાચાર ગણિકાનો એ છે, એ નથી ઠરતી અપરાધી;
વૃદ્ધ તમે છો જુઓ વિચારી—ધિક૦

સુભગા— ૩૦

સ્વામીનાથ મારા શીરતાજ, એક વિનતિ સાંભળો આજ;
બુદ્ધિશાળી લીલાવતી બ્હેની, વરવા યોગ્ય ઉમર થઈ એની.
સોમ—આજ પત્ર વેવાઇનો આવ્યો, લગ્ન લેવા વિચાર જણાવ્યો.
સુભ—ત્યારે આજ જોશીને તેડાવો, રૂડો લગ્ન દિવસ લેવરાવો.
સોમદત્ત—ઠીક લગ્ન દિવસ નિરધારી, તારી હુંશ પુરી પાડું પ્યારી;
સુ—આવ્યો દિવસ દીવાળીના જેવો, લક્ષ્મી વાવરીને લ્હાવો લેવો.

કામસેના— ૩૧

કર્યું મમ ઘર પવિત્ર આજ પધારી પ્રભુ;
નમું નરવર લુંડીની લાજ વધારી પ્રભુ—કર્યું૦
સચિવજી સાથ કૃપાનાથ મોટી કૃપા કરી;
હાજર હજુર છું ગુલામ થનારી પ્રભુ.

કામસેના— ૩૨

સુણો સચિવજી ચતુર સુજાણ, છબીલો છોડનારી નથીરે.

પૃથ્વીનાથ માગેતો આપું આ પ્રાણ—છબીલો૦
પ્રેમ ગાંઠ બાંધી છે કરી પ્રયાસ— છબી૦
તમે તોડાવો છો શું બતાવી ત્રાસ— છ૦
મન ગમતાથી મોજ ન મુકાય— છ૦
જીવ જતાં સુધી જુદું ન પડાય— છ૦
આવું અઘટિત ઉચરી વચન— છ૦
મોટી હોળી સળગાવી મ્હારે મન— છ૦
મ્હારાજ મ્હેર કરી કરો માફ— છ૦
આવો અવળો થશે શું ઇનસાફ— છ૦
તમે શીપારસ કરી હશે શેઠ— છ૦
વેશ્યા પાસે લેવા આવ્યા હશો વેઠ— છ૦
રાજા કોપેતો કાપી લે ભલે શીર— છ૦
ચા'યતો શુળીએ ચડાવે શરીર— છ૦
નહિ નહિ આવે આપને આવાસ— છ૦
મુકી ઘોને મૃગતૃષ્ણા જેવી આશ— છ૦

પ્રધાન— ૩૩

કરો છો શું વિચાર, કર્યા વગર ઉચાર.
ખુશી કરો સરકાર, વાર કરવી નહિ લગાર;
નગર શેઠનો કુમાર, ઘેર જાય નહિ ગમાર;
પટાવી કોઇ પ્રકાર, જવા ઝટ કરો તૈયાર;
કરે શેઠજી કરાર, નહિ જુદો થનાર,
જાણ્યો જાણ્યો, પાકો તમારો, પ્યાર.

ગાનારીઓ— ૩૪

લીલાવતીએ લખી મોકલ્યોરે, કાગળ પ્રીતમ પાસ;

ચાતુર આતુર ચિત્ત થયુંરે, વરવા સદ્‌ગુણી સુમતિવિલાસ.
વ્હાલા વેલા આવજો—
શરદપુનમની પદ્મિનીરે, ઝાંખી જોબનવતી જેમ;
દિનકર કર પીડન ચહેરે,
ઇચ્છું અંતર આપથી એમ—વ્હાલા૦
પરણીને સર્વ પ્રકારનારે, પૂરણ કરશું કોડ;
રામ સીતા સરખી થશેરે, જાણે રતિ રતિપતિ સમજોડ. વ્હા.

ગાનારીઓ— ૩૫

સગાંસ્નેહી સજન પંચ સાખથી, પરણે વરવધુ સુખ અભિલાખથી,
લાડો લાડી લોચન લાયકાઇથી, ચોરી ચોરીએ ચિત્ત ચતુરાઇથી.
મનડું પ્રેમે પરસ્પર મેળવી, ભલી દુધમાં સાકર ભેળવી;
અન્યોઅન્ય ગ્રહણ કરી હાથનું, શુભ ચિંતવી નિત સ્વામીનાથનું.
હાયભૂત થઇશ સહુ કાજમાં, પામી મંત્રીનું પદ પતિ રાજમાં;
ન્યાય એવો કરાર કરી વરી, અગ્નિ ચંદ્ર સૂરજને સાક્ષી કરી.
પત્ની આભવ તને પાળનારરે, કરે કંથ એ કોલ કરારરે,
મારા વૈભવમાં તારો ભાગરે બીજીનો તુજ બેઠે ન લાગરે.
કદી નહી અપમાન કરીશરે. તેના જામીન શ્રી જગદીશરે.
હરખે વરત્યાં છે મંગળ ચારરે. કહે કેશવ આનંદ અપારરે,

ગાનારીઓ— ૩૬

ચાલો ગોત્રજને પગે લાગોરે, વરના વાંસામાં પાપડ ભાગો—
માથે મોતીનો મોડીઓ ઘાલીરે, જમણે હાથે નામણદીવો ઝાલી;
ગાતી વાતી સૈયર સાથે ચાલીરે, મોટી હાંશે વિવાહ વેવાણ મ્હાલી;
કંકુ તિલક કરી ચોખા ચોડીરે, નાક તાણ્યું છે મ્હોં મચકોડી,
ધ્રુના તારાના દરશન થાયરે, જોડું અવિચળ રહેજો સદાય.

સુગુણમંજરી— ૩૭
વિસરી જઇશ સખીને, પતિ પ્રેમમાં પડી પુન્યશાળી;
ધર્મ ધર્મ પત્નિનો, કદી વિસવો નહીં વિનયવાળી;
સાહેલીઓ— ૩૮
સૈયર સુખકર સંસાર, શીયર ભૂષણ સજીએ;
એ વિજો નીગુણા નરનાર, તનમનથી તજીએ;
પર નર નારી દેહ દીપક પર, પડી પતંપ સમાનરે;
સુજસ શરીર સળગાવી મુકે, કઇકિ નફ્ટ નાદાન.—
અવર અખંડીત અંગ અનુપમ, નહીં મળે એક નાકને;
શીયળ વિના એવા સદ્‌ગુણ સહું, જેમ સોમલ સંપાક—
વ્યાભિચારીને સૌ સંસારી, કરે અધિક ધિક્કારરે;
પરપોળે પકડાતા પડીઆ, મ્હોટા જનને માર.—
જાર કરમથી જેહ જગતમાં, કરે કલંકીત કુળરે;
અક્કલમાં અંગારા ઉઠ્યા, ધર્મ કરમમાં ધૂળ.—
વેર વિરોધ વધે વ્યાભિચારે, નિશ્ચય ધનનો નાશરે;
શીવસુત કેશવ શીયળવંતના, દેવ સરીખા દાસ.
સુમતી— ૩૯
ચમકી, ચમકી ચતુરા કયાં ચાલી, અહીંથી ઉઠીને ઠાલી;
બેશો, બેશો બેશો શું બ્હીવું, પ્રમદા અધરામૃત પીવું,
લીલા—ઉંઉંહું, ઉંઉંહું ઉંહું ઉંહું.
સુમતી—..................તજ લાજ પતિ તુજ છું હું.
લીલા—અઘટીત્ અહીં અઘટીત અહીં નહીં આચરવું,
સુમતી—..................અહીંઆં અંતપુર કરવું;
લીલા—ઓ સખીયો, ઓ સખીયો, મ્હારી આવી,

સુમતી—.................શું સટંકી જવું સમજાવી.
લીલા અળાગા રહો, અળગા રહોને વળગોમાં,
સુમતી—.................બાળા અમથાં બોલોમાં,
લીલા—એ આવી, એ આવી હું બાઈ,
સુમતી—.................આવી કર નહીં આડાઈ;
લીલા—માજી, માજી બોલાવે મ્હારાં,
સુમતી—.................નહીં ચાલે નખરાં ત્હારાં,
લીલા—માં રગડો, માં રગડો મારગ મેલો.
સુમતી—.................છટ્ઠીનો છું ઉખડેલો.
લીલા—આ હિંચકો, આ હિંચકો શેઠ સુધારી,
આજ્ઞા માનીશ તમારી.
સુમતી—તસ્દી, તસ્દી લેવી ન તમારે, ઓ શેવક શિઘ્ર સુધારે,
માની, માની આજ્ઞા આ મ્હારી, ઠીક છે ઠીક રાંડ ઠગારી.

સુમતી— ૪૦
આ મુગ્ધાની દુગ્ધા, માત પિતાએ મુજને વળગાડી;
સાન્યું કહ્યું ન મારૂં, અરે રાંડ આ વખત થઇ આડી;
એને બોલાવાના, બ્હાલી વેશ્યાના સોગન ખાધા;
મ્હોટી ભૂલ કરી મ્હેં, હવે ફરી બોલાવાની બાધા.—

ગાનારીઓ— ૪૧
પરણી નવસા કોશામ્બીએ પધારીયા; વાજાં વાગે જોવાને રઢ લાગે.
સાહેલડી, લાડી લાખેણી લાવ્યો લાડણો.
ધન્ય ધન્ય સદાફળ શેઠને, જાન જોડી નાંખ્યાંછે નાંણાં તોડી સા.
રથમાં વહુવરને ચમર વિંઝાયછે. દીસે ડાહ્યા સેજલદેના જાયા, સા.
જગલાડી વરવહુનું જોડું જોઇને, બેઠી ગોખે ઉંડાનિસાસા નાંખે, સા.

મો–લાલસાહેબને સમજાવે સાનમાં, લલચાવે, ને મોતીડે વધા
સાહેલડા ! ! શેઠની ફજેતીના ફાળકા.
મોટું મ્હાજન સાજનમાં મળ્યું, આવી રાજકચેરી નૃપ પ્રેરી. સ

અંક બીજો.

સુમતીવિલાસ— ૪૨

હું આની સાથે શું કરૂ, વળગ્યું વેંગ આ ખરેખરૂ,
મનની મેલી મળી, તરછોડીને ટળી, જઉછું બળી ઉંઘમાં ભ
હશે શીંગમાંથી સળી, અહીં હવે નહીં ઠરૂં—આ૦
તજી ખાનપાન, વાટ જોતી હશે જીવજાન,
જાઉં ઝટ એના જાન, સાથે મ્હેં જડયો છે જાન,
નડતી પડતી રડતી છોડું છું હવે છળી—તરછોડી

લીલાવતી— ૪૩

પ્રાણ પતિ પ્રાણ પતિ પ્રાણ પતિરે,
અહિં નથી અહિં નથી અહિં નથીરે;

લીલા— ૪૪

અરે અહીં એકલી મુકીને મને આમ,
અચાનક ઉઠી કંથ કયાં ગયા તમે;
સ્વામી પ્હેલા સમાગમે આતે શું કર્યું,
સાંભળેલુ મ્હેં જે હતું તે સાચું ઠર્યું;
ખચિત પીયુજી ઊંઘતી જાણી ખસ્યા,
આશરે જાણું છું વેશ્યા અવાસે વસ્યા.

લીલાવતી— ૪૫

પ્રીય પતિ તમે ઝટ આવો આ સમે,
આપ વિના વિરહ વહ્નિ શી રીતે સમે,

વેશ્યા વ્હાલી હતિ પતિતો, નતી પરણુવી નાર,
નીદ્રા મુજને નામ ન આવે, આપ વગર આ ઠાર-
આભૂષણ અંબર ભીંજાયાં, કરતાં અશ્રુપાત;
રોતાં રોતાં નથી ખૂટતી, અરે રાક્ષસી રાત—
મને ભાસકી સરખું ભાસે શયનભુવન ભરથાર;
ઝાંઝર જાણે જડી બેડીઓ, અકળાવે આ વાર—
કનક વલય કર કડી બરાબર, વર વિણ કેદી વેશ;
આ આંજેલી આંખે લાગે, મરચાં સરખી મેશ;
નંગ જડેલી નવિન કંચુકી, બંધન સરખી બાંહ્ય,
બહુ દુઃખ દે છે કામ દરોગો, હવે કરૂં શું હાય-
અલંકાર ધખતા અંગારા, મણિધર પુલની માળ;
મંદ પવનની લ્હેરો લાગે, જાણે અગ્નિ જ્વાળ—
કસ્તુરી કંકુ ને કેસર, રસિયા તુજ વિણ રાખ;
પતિ વિણ કોણ કરે પરિપૂરણ, અંતરના અભિલાખ.

કામસેના— ૪૬

સખી કેમ ન આવ્યા નાથ હજી, હું તો જોગન થઉ શણગાર તજી.
દુશ્મન મદન સતાવે નિશદિન, વાર કરે નહીં વાલમજી;
ઝંપાપાત કરૂં ઝરૂખેથી, વધુ વશ થઇ મુજને વરજી.

કપટકળા ૪૭

આમ શું કરે છે આલી રજતો ધિરજ ધર,
ધર ધર વર ચીવર કર નજર નિરખ વર હરખ ભર.
મીલાવ કર કર- આમશું૦
સ્મરજવર હર સુખકર ધનવંતર, ભરજોબન ભેઠી સુંદરવર.
અધર સુધારસ પાઈ પરસ્પર કામ ક્રીડા સખી કરકર—આ

કામસેના— ૪૮

ભલે આવ્યા હર્ષ ભરાણી,
અવધી ઉપર ગઈ એક ઘડી પણ, મેં જુગ માફક જાણી;
સત્યવાદી તમે શેઠજી સાહેબ, હું ગણિકા ગભરાણી;
ધિરજ નહીં અલ્પ ધરાણી— ભલે૦
સુંદર શયન ભવન શણગાર્યું, લાલ હુંતો લલચાણી;
પ્યારા પ્રેમ રસ પાઓને પીઓ, મન ગમતું સુખમાણી,
યૌવન મદ અશ્વ પલાણી— ભલે૦

સુમતિ— ૪૯

મોહી રહ્યો હું મંદહાસ્યમાં, રસીલી તારા—મો૦
એક રાત્રિ રહ્યો નહીં પરણી ગૃહિણી પાસે,
એકલી મુકી આવ્યો આવાસમાં—રસી૦
આપણે બે ભોગ ભોગવીએ ભોગ એના,
મૈયર જવાની એક માસમાં—રસી૦
કામિની તમે કર્યું કાંક મને કામણ,
પકડી જકડી પાડયો પ્રેમ પાશમાં-રસીલી૦
તુજ થકી અધિક કોઈ વિશ્વ નથી વ્હાલું,
પ્રતિજ્ઞા કરૂં છું પ્રકાશમાં—રસીલી૦
વણજને વેપાર વ્હાલી ધર્મ કર્મ શર્મ તજી;
ગાળવી છે વય બધી વિલાસમાં—રસીલી૦

લીલાવતી— ૫૦

નાથથી નિરાશ થઇ (૨) મુંઝાઇ હું મરૂં—
લાલથી નથી હું લડી, પ્રાણ વિના લાસ પડી;
મદન ગીધ ચાંચ ચઢી, હાય શું કરૂં.—

વ્હાલા વ્યભિચારી થયા ઉંઘતી મુકીને ગયા,
એક રાંડ રાખી રહ્યા, ઠામ કયાં ઠરૂં—

સુગુણ— ૫૧

અરે આવડી શું અકળાયરે બેની સૌ સારૂં થશે,
મારા સમજો મન મૂઝાય રે— બેની૦
રડી રડી થઈ આંખડી રાતી, કાયા ગઈ કરમાઇ,
મ્લાન દેખીને મૂખડું તારૂં, મને થાએ કાંઈ કાંઇ,

લીલા—કરી નાવલે નાદાની, જસે કેમ જીન્દગાની—અરે૦
શાસન દેવતા સ્હાયથી, તારો સુધરશે સંસાર;
સાચું પતિવૃત પાળતાં, તારે વશ થશે ભરતાર,

લીલા—મારી છેડાછેડી બાંધી, કરી પુરી આ ઉપાધી—અરે૦

લીલાવતી— ૫૨

સખી પરભવ પાપ અમાપ કરી હુંતો અવતરી,
મને વિશ્વ વધુના પ્રતાપ પતિએ પરહરી,
હશે ભરડયાં સજીવન ધાન અણગળ પાણી વાવર્યાં,
કર્યું મુનિવરનું અપમાન ધરમાદાનાં ધન હર્યાં—
દીધી વિદ્યા ગુરૂજીને ગાળ લેઇ વૃત ભાગીયાં,
તોડી નાખી તળાવની પાળ જેનાં પાપ જાગીયાં;
કાંતો પુન્યની ફોડેલ પર્વ કે જાન લુંટી હશે;
નિજધર્મ તજયો ધરી ગર્વ સખી મારૂં શું થશે—
થઇ પાપી તણી પક્ષકાર ઉત્તમ અપમાનીઆ,
મુકી અળગો શ્રાવકનો આચાર મિથ્યાત્વિને માનીઆ.
કુડી સાખ ભરી સરકાર ખોટાં ખત મેં લખી;
દોરી દીનજનને દરબાર દ્વેષે કરીઆ દુઃખી.

આવાં પાતિક મ્હેં તો અપાર કર્યાં હશે પૂરવે,
વેશ્યા સંગી મળ્યો ભરતાર અરે મને આ ભવે—

સુગુણ— ૫૩

શ્રીજીન દરશન કરવા જઇએ, કાકી ફીકર ન કાંઈ;
લીલા—ઉઠોને આદેશ્વર મંદિર, આંગી છે સુખદાઇ;-
જીન ગુણ ગાઈ, કરીએ પુન્ય કમાઈ— જી૦

લીલાવતી— ૫૪

સુણ સાહેલી કરવું શું હવે, શાથી જન્મારો જશે,
સુગુણ-તારા શિયળ પ્રભાવથી એની, સ્વામી તુજ સારો થશે;
વ્હાલે વાંક વિના વિસારી, નળની જે દમયંતી નારી;
પાછી તે પતિએ સ્વિકારી, તેમ તે તારો થશે.

સદા— ૫૫

લાજ છોડી છેક તેં છટેલ છોકરા,
બાપની તેં આબરૂના કાંકરા કર્યા—
આવી છે દીવાળી હોળી હૈયામાં બળે,
જઉં હું વહુને તેડવા પણ દા'ડો શો વળે;
સેજલદે—સાસરામાં જાણે છે જમાઇને સહુ,
માટે નહીં મોકલે વેવાઇ તો વહુ;
કરવાને વિવેક લોક લાજથી જવું,
જોઇતો—ગાડી જોડી લાવ્યો ખોટી કયાં સુધી થવું.

સુગુણમંજરી— ૫૬

કીહાં ગાજ્યો કીહાં ગડગડીઓ, કીહાં મેઘ તણી પડી ઝડીઓ;
કીહાં ઉદય અને કીહાં અસ્ત, એમ સમજીને મનમાં સમસ્ત.
અમે ડા'પણ આપનું જાણ્યું; આવ્યા કરવા અહિંઆ કેનું આણું;

જેમ આવ્યા તમે જાઓ તેમ, ઘેર પુછજો કુશળ ખેમ;

કપટકળા— ૫૭

પીયો પીયો પીયો પીયો પીયો પીયો પીચુ પ્રાણાધાર—
પછી પામો સ્વર્ગનું દ્વાર— પીયો.
લુટો લુટો લુટો લુટો લુટો લુટો, જોબનીયાની બ્હાર—
કર આવ્યો રત્ન અંબાર— પીયો૦
બેસો બેસો બેસો બેસો બેસો બેસો-તખત સરકાર-
કરી માર કટાર પ્રહાર—પીયો૦

સદાફળ— ૫૮

ગભરામણ મને ઘડપણમાં આવે છે ઘણીરે,
લંપટ પુત્ર પાકયોરે, હુંતો એનાથી થાકયોરે;
મોટું છે ઘર મારૂં, સાસરીયું એનું સારૂં;
ઘણી સમજણી વહુ છે, તનય તણીરે.-ગભ૦
ગયો લોક લાજેરે, આણું કરવા કાજેરે;
મુજને બહુ બનાવી, વહુને નહીં વળાવી;
શરમાયો વહુની સખીનાં વચન સુણીરે.-ગભ૦
વરસને મહીનારે, વિતી ગયા કહીનારે,
હવે ફરી હું જઇને, કાંઇક દીલાસો દઇને;
લીલાવતીને લઇને, આવું ઘર ભણીરે.—ગભ૦

સ્વાર્થદત્ત ૫૯

એકની આગળ આળસ ખાય છે, એકને ઉર ઉઘાડી બતાવે;
એક કને મુખ મીષ્ટ વદે વળી, એક કને હશી નેન નચાવે;
એકને આપે આલીંઘન ચુંબન, એકને જુઠ લઢાઇ લડાવે,
એમ અનેક પ્રકાર કરી જગ રાંડ હરી ધન ધુળ ફકાવે.

સ્વાર્થદત્ત— ૬૦

જગત રંડા કને જે જશે, થશે નિરધનરે જશે સુજસ જરૂર કે
સડશે શરીર કુસંગથી, પંથે પડશેરે થઇ મદીરા મસુર કે,
કોઇ ના પડશો કુછંદમાં-
વિપ્ર વણિક વટલાવતી, ભેળા બેસીરે કરે ભક્ષ અભક્ષકે,
ખોટી ચાલે ખાઇ ખાસડાં, મારી માફક રે મુકે પોક પ્રત્યક્ષ કે;
લોક બનાવે બદામનો, કાઢે કાછડીરે પાડે પાઘડી કોકકે,
કાળુ કરે મુખ મેશથી, હેહે કહીનેરે હશે લોકના થોકકે-કો.

સુભગા— ૬૧

દુઃખી તું દીકરી મારી, શુળી સમ સાસરી તારી,
પીયરમાં સુખપાલ પણ, કામ ન આવે કાંઈ;

લીલા—સુળી સાસરીયા તણી, સહન કરી સુખદાઇ;
સુગુ—ગુરૂ શિક્ષા સુણી સારી, બધી દીલમાં લીધી ધારી;
લીલા—અછતાં આવે આળ અહીં, કરો વૃદ્ધ વિચાર,
સસરા પુજ્ય પિતા સમા, આવ્યા બીજી વાર.
સોમદત્ત—અરે વર છે વ્યભિચારી, એથી દુઃખ ઉપજે ભારી;

સદા— ૬૨

સુકુળ વધુ તમે સાંભળો, દુઃખીયા સસરાની વાતજી,
જો મન ચા'ય તો માનજો, ભાખું છું ભલી ભાતજી,
ઉંડુંરે હૃદયમાં આલોચજો (એ ટેક)
ભણતાંરે ભણતાં ભણાય છે, લખતાં ગ્રંથ લખાયજી;
મ્હેલ ઝરૂખાને માળીયાં, ચણતાં ચણતાં ચણાયજી. ઉંડું-
ડગલે ડગલે ડુંગરો, ચઢતાં ચઢતાં ચઢાયજી,
સાગર સમ સરોવર વળી ટીંપે ટીંપે ભરાયજી. ઉંડું-

ઉદ્યમ કરતાં આળસ તજી, દુઃખ દારિદ્ર જાયજી,
એમ ઉપાય આરંભતાં, સરવે કાર્ય સધાયજી. ઉડું-
એથી આવી ઘેર આપણે, કરશો કાંક ઉપાયજી,
ધરમ પસાય થકી થશે, શાસન દેવતા સ્હાયજી. ઉડું-

સખીયો— ૬૩

મ્હારી લાયક લીલાવતી બ્હેન ભલે સાસરે પધારોરે,
ઉક્તિ જુક્તિ કરી પતિવૃત પ્રભાવ સ્વામીને સુધારોરે;
બ્રાહ્મી ચંદનબાલાને શીવા સુલશા સુભદ્રા શાણીરે,
પ્રભાવતી પદ્માવતી શીળવતી સીતા કૌશલ્યા વખાણીરે;
પુષ્પચુલા મૃગાવતી કુન્તી દ્રૌપદી રાજુલ દમયંતીરે.
સતીનાં ચરિત્ર સુણી સૂપવીત્ર ગુણ ગૃહી ગુણવતીરે;
નીત્ય પ્રણમીએ પ્રભાતે ગુરૂદેવરે જીણંદ જયકારીરે.
પછી સારીએ સાસરીયાની સેવરે વિનય ધર્મ ધારીરેઃ
સખી પુરેપુરો પ્રથમથી વિચાર કરી કાર્ય કાંઇ કરીએરે,
શીખ સાસરવાસામાં વીરા કેશવની લેઇને વીચરીએરે.

લીલાવતી— ૬૪

(સ્વગત) **લાવણી,** શ્રી અજીતનાથ [એ રાહ.]
રે કર્યો વેશ્યાએ કેર, ઉપજે ઝેર, વાળવું વેર હવે શા બા'ને;
હું કાળી નાગણ થઇ ડસું ગણિકાને.
આ જોબનરસ ઝલકાય, વસુ વનમાંય, લાલ વિણુ લા'ય, ઉઠેછે અંગે;
શી યુક્તિ કરતાં મળું સલુણા સંગે
શું કરૂ સૂઝે નહિ કાંઇ, ઘણી ગભરાઇ; મરૂં વિષ ખાઇ; પિયુજી પાખે,
નિધણીઆતીના ઉપર નજર સૌ નાંખે.
મંગાવું મહિષી ચાર, જોઇ શ્રીકાર, અરે આવાર, કહી સસરાને;

હું કાળી નાગણ થઈ ડસુ ગણિકાને.

લાલબા— ૬૫

કરી વેશ્યાની યારી, બેઠા અટારી, પેલા તમારા પ્રાણ,
જાઓ થાઓ મૈયારી, ભાભી અમારી- બેઠા૦
વિંછીનો આંકડો વેશ્યા છે વસમી, જોજો ન થાય જાણ,
જાણશેતો ઝેર આણશે ઝાઝું; કરશે રાંડ રોકાણ;
જુઓ જળની ઝારી, હાથમાં ધારી- બેઠા૦

લીલાવતી— ૬૬

અવર મદન અલબેલો, આતો દિસે— આ૦
શરદ પુનમના, સુધાકર સરીખો, આજ નગરમાં ઉગેલો—આ૦
મનોહર કસ્તુરી આ મૃગ માફક, જોઉં ઝરૂખે ઝુકેલો—આ૦
હું નિરભાગી નાથ તજી મને, વેશ્યા આવાસે વસેલો—આ૦
ધન ગણિકા ધરણી તલ તુજને, પ્રિય કર્યો મમ પરણેલો—આ૦
ચંદ્રચકોરને મયૂર મેઘ સમ, મુજ મન રંગ રહેલો—આ૦
મૈયારી વેશે નહીં જાણે, મમ છળ છેલ છબીલો—આ૦

સાહેલીઓ— ૬૭

સખીઓ નિજ નિજ નીતિ ધર્મ સદા સંભાળીએરે,
પરમ પવિત્ર પતિવૃત પટકુળ કરી પરીધાન;
સાસુ સસરા માતપિતાની સેવા સાચવોરે;
ભાવ સહીત ભક્તિથી નિત ભજીએ ભગવાન,
એવા ઉત્તમ ગુણથી ઉભય સુકુળ અજવાળીએરે. (ટેક)
નજરે નજર ન જોડીએ, નાથ વિના નર સાથ,
પરનરને નવ આપીએ, તાળી હાથો હાથ;
હસવું રમવું જમવું એકાન્તે નવ બેસવું રે,

પતિ વિણુ પતિના પણ સહ મિત્રોની સંગાથ—એ૦
નાથ વિના કરવી નહિ, વિનોદ ક્રીડા વાત,
વિશ્વ વિરૂદ્ધ ન વર્તવું, ભલે તાત કે ભ્રાત;
સજની ભ્રષ્ટ થવું નહીં સુધરી સદ આચારથીરે;
નીરલજ નટખટની સોબત તજવી સુજાત—એ૦
કુષ્ટી કદ્રુપ કુબડો, નિરધન નિરબળ કાય,
મતિહીન પતિત પતિ મળે, એ સતીને સુરરાય,
જોડી પગ અંગુઠે દ્રષ્ટિ આધુ ઓઢીએરે,
સુખકર સાચવીએ સૌ સાથે સંપ સદાય— એ૦
ઊંચે સ્વરે ન ઉચરવું, મુકીને મરજાદ,
કુલીન બ્હેન કરવો નહીં, વડીલથી વિવાદ;
ચંચળ ચાલે ચટક મટક ચતુરા નવ ચાલીએરે,
શિવસુત કેશવની શીખામણ અંતર યાદ— એ૦

લીલાવતી— ૬૮

અમૃત સરખું સુખકારીરે, મીઠડું મહી વેચું મહી વેચું.
લ્યો કોશામ્બી નરનારીરે, મીઠડું મહી વેચું મહી વેચું

સુમતી— ૬૯

આ ભરવાડણી અજબ અપાર—અજબ અપાર, દીઠી. અ—
રંભા થકી પણ અધિક રૂપાળી, કે ઉર્મીઆ અવતાર;
શેષ સમા શિશ કેશ સુશોભિત, શશિવદની સુખકાર;
શુક સમ નાકે નથની થરકે, અરૂણ અધર નીરધાર;
ચંપક વરણી એ મૃગનયની, મારી કટાક્ષ કટાર— આ૦
કેસરી સરખો લંક કટીનો, ભારી નીતંબની નાર—
અંગ અનોપમ કાંબળ ઓઢી, કોકીલ કંઠ ઉચાર.—

લીલાવતી— ૭૦

અમૃત સરખું સુખકારી-મીઠડું મહી વેચું મહી વેચું,
લ્યો કૌશામ્બી નરનારીરે- મીઠ૦

સુમતી—મારે મહી લેવું મહી લેવું
આપો મટકી ઉતારીરે- મ્હારે૦
મૈયારી મોહન ગારીરે- મ્હારે૦
ચટપટ ઘુંઘટ પટ ખોલોરે- મ્હારે૦
મહી મુલડાં બરાબર બોલોરે- મ્હારે૦

મૈયારી— ૭૧

મેતાજીરે શું મહી મુલ બતાવું, ચાખો પછી ભાવ જણાવું;
મળશે નહીંરે દહી દુનીઆમાં આવું, સમજુને શું સમજાવું;
જુગતીથી રોજ જમાવું; લ્યો લાલન શું લલચાવું;
ખાધા કેડે ખુશ થાવું, તક જાશેરે તો પડશે પસ્તાવું, ચા.
સુ—મહી મીઠુંરે મ્હેં ચાખ્યું મહિયારી, તું ગામ કીયે વસનારી;
ભ્રગુટિમાંરે ભુરકી ભાસે ભારી, કહો નામ તમારૂં નારી;
વળી કોણ તમારો વિહારી, સ્મિત હાસ્યથી મન હરનારી;
કે તુજ કુળ કામણ ગારી, સાવિત્રીરે તુલ્ય ન આવે તારી.
લી—રંગીલારે મારી જાત રબારી, છું રાજપુરે રેહનારી;
હનુઓછેરે મુજ સ્વામી સુખકારી, મમ નામ સલુણી સારી;
તમો વણીક વડા વેપારી, પુછી કુળ જાત અમારી;
શું વાત વીવાની વિચારી, મન મોહનરે હું નવ પરણીત નારી.
સુ—અલબેલીરે મારે અનંગ ઉછાળા, સૂણી મધુર વચન મરમાળા;
લી—નવ સમજુરે, હું ભોળી નવ તેર, મહીશી હુજે મમ ઘેર;
મોંઘુછે ગોરસ મારૂં, વડા વાતે બને નહીં વારૂ;

નથી લીધું કાંઈ તમારૂં, હું જઉં છુરે અતિ રતિપતિથી રૂપાળા;
સુ-શા માટેરે વાત જવાની બોલે, મમ જીવ ચડયો ચકડોલે.
લી-અણઘટતારે ઘાટ તમે ઘડશોમાં, આધારો મને અડશોમાં.
સુ-હું આઘો છું અલબેલી, તજ તું ગભરામણ ઘેલી.
મહી મુલ કહો મન મેલી, દીલ હરણીરે શું હવે ડા'પણ ડહોળે.
લી—રંગરસીયારે, દુરજનથી મન ડરીએ, કહીભાવખરોશું કરીએ;
સુ—ગજગમનીરે મુજથી નજર મિલાવે, નખરેથી નયન નચાવે,
કુમકુમનો ચંદ્ર કપાલે, તલ ગૌર ગુલાબી ગાલે,
ચમકાવે ચિતડું ચાળે, વશ કરવારે તસ વચને અનુસરીએ.
દીલમાં દૂરીજનથી ન ડરીએ.
લી—વ્હાલાજીરે શી મન વાત વિચારો, મુજને વઢશે ઘણી મારો;
મારગડોરે મુકોને મન ગમતા; સુંદર રાખુછું શમતા.
ઠીકછો અળખા ઠગનારા, કરો આંખ તણા અણસારા.
મ્હેં જાણ્યા વિચાર તમારા, ધારોછો તે સ્વાર્થ નથી સરનારો;
સુમ— ૭૨
કામણગારી નારી કેહને મને વાત તારીરે,
છેલ છબીલી છબી ફાંકડી, આ દીશે અદ્દભૂત.
ગુણ હીણો ગામડીઓ બુહો એતો ભમતો ભુત,—કા૦
ચતુર વિચિક્ષણ તું ચતુરા ને ઘણી મૂરખ સરદાર;
ચંપક વરણી કયમ ચાલે છે ગમારથી ઘરબાર—કા૦
લી—ડાહ્યા ડમરા તમને પરની લાગે વાત પ્યારીરે—
પગ હેઠળ દાવાનળ સળગે એ અવલોકો આપ;
અમને પછી શીખામણ આપો, મોહન રાખી માપ—ડા.

નિર્લજ નીચ જગતની નારી, આ ગણિકા ગુણ હીણ;
કેમ પ્રેમ બાંધ્યો પાતળિયા, પૂરણ થઇ પ્રવિણ—કા૦
સુમતી—મધુર વચનથી કરે હરણ મન સુંદર રસિક શરીર;
કોક કળામાં પૂર્ણ કુશળતા.....................
લી—.........................હરે પુરૂષનું હીર—
ભલે લાલ તમાચો મારી મુખડું લાલ રાખોરે—
અલબેલા ઊત્તમ કુળ ઉપજ્યા, આ કુલટા કમજાત;
કામણગારા કેમ બને છે, વદો બરાબર વાત.
સુમતી— ૭૩
તાબે થયો છું સલુણી તમારા;......................
મૈ—...................મ્હોર આપો મન મોહન મારા,
સુ—નાહક ગ્રાહક નવ ભડકાવો, સત્ય વિચાર સલુણી જણાવો;
મૈ-કૃપણુતા શેઠ તમારેતો કરવી,વ્હાલીવેશ્યાતણી હોજરી ભરવી;
દામવિના દહાડો કયાંથકી વળશે, માલ વેશ્યા મુખડી સમ મળશે;
મૈયારી—વેધક વચન વદો શું વિચારી,...................
સુમતી—...................શી મરજી છે સલુણી તમારી;
મૈયારી—આળકરોનહીવેશ્યાવ્હેમાશે,મુકોનેહાથમ્હારો મરડાશે,
હું તો અહીં નહીં આવું હવેથી, ફાંકડેરાવ શી ફોક ફજેતી;
સુ—મ્હોર આપી લેઉ માલ તમારો, નિત્ય બે વખતનો બાંધીએ વારો
મૈયારી— ૭૪
રીસકણા, રીસકણા, રીસકણા, રીસકણા,
પ્રેમજાળ, પકડી લાલ, અવળી ચાલ, ચલવો હાલ,
આ મડદાલ, વચમાં સાલ, બગડે તાલ, કરીએ ખ્યાલ,
મુકીને ખલક ખાળ, માનસર આ મરાળ, રંગે રમોને રસાળ.

સુમતી—અટકાવે લટકાવે શરમાવે ભરમાવે તરસાવે દરશાવે વ્હાલ

મૈયારી— ૭૫

પ્રીતમ આ પ્રમાણુ છે, ?

સુમતી—હા હા હા હા.

મૈયારી—ડાકણનું દબાણુ છે, ?

સુમતી—ના ના ના ના,

મૈયારી—ઢોળી પાડી ભોળી પ્રેમ પયોદધી; વ્હાલો મારો આ વેચાણુ છે.

સુમતી—હા હા હા હા;

તજી ગોબર ઘેબર થહું, સમજી ચતુર સુજાણુ,

મૈયારી—સ્પર્ષ કરે આ પદ્મિની, ભાગ્ય ઉદયથી ભાણુ.

સુમતી—કરવું સમરપણુ સર્વ પરસ્પર,

મૈયારી—પ્રિય શું ? પ્રથમની પીછાણુ છે;

સુમતી—હા હા હા હા.

મૈયારી— ૭૬

ચાલીજા ચાલીજા અહીંથી ચુડેલ,

મીઠું તું મનાવી, ફંદામાં ફસાવી, પ્રપંચે પટાવી, ખેલાવીને ખેલ;

ચડાવી ચોળાવી ઉડાવી બનાવી, પૈસા પડાવી છળાવી છટેલ;

હરામી સ્વામી જે હૈયા ફુટેલ, વ્હાલાંને મુકીને વંઠી ગએલ;

તરૂણી તજાવી તું છેડો વળાવી, રંડા તેં રડાવી મરાવી નાંખેલ.

કામ— ૭૭

ઉઠ્ય ઉઠ્ય અલી જાને તારે ઘેર, ધુતારી ધુતવાને આવીરે;

કયા ભવનું તું વાળે છે આ વેર, ધુતારી ધુતવાને આવીરે.

છેલ છબીલાને છેતરી છીનાળ, ધુ. તારૂં કાળું કર આવ્યો તારો કાળ ધુ.

બોલી મીઠાં મીઠાં કપટ વચન્ન, ધુ. કરે મલીન મ્હેતાજી તણું મન ધુ.

તારૂં પોગળ બધુ થયું પ્રકાશ, ધુ. હવે આવીશ નહી મારે આવાસ ધુ.
મૈ—રાંડ આવીશ રસિક કને રોજ, નફટ ફટ ફટ તનેરે;
તારા મમત ઊપર મારૂં મોજ, નફટ ફટ ફટ તનેરે.
તારી ખોટી છે પીતળ જેવી પ્રીત, ન. તું તો માંટી નવનવા કરે નીત. ન.
રમે તમારાથી જે પુરૂષ જાર, ન. એતો જગતનું એઠું જમનાર. ન.
તારી ખચિત ખલક ખુંદે ખાટ, ન. તારૂ તન તેતો કૂતરાની ચાટ. ન.
તને અડતાં મનુષ્ય અભડાય, ન. તારા સંગથી નરક નર જાય. ન.

કામ—

કાંક દાળમાં કાળુ મને દેખાય, ધુ. આતો માંટી તારા ઠગણી શું થાય. ધુ
મૈ—મારૂં ફોડી નાંખજે તું હૈયા ફૂટ—ન૦
હાહા મારા આ માંટી છે માથુ ફૂટ—ન૦
કામ—ભુંડી રાંડ નિચ જાત ભરવાડ, ધુતારી ધમકાવે મનેરે—
અહીંથી તારી મહી મટકી ઉપાડ—ધુ૦
સુમતી—બસબસ રાંડ ઝાઝું નહીં બોલ,
આઘી રે તારૂં આવી બન્યુંરે;
તેંતો હાથે કરી ખોયો તારો તોલ—આ૦
સુમતી— ૭૮
માહું લગાડો તો મારા સમ છે સલુણીરે;
નથી આ નફટમાં બે બદામની બુણીરે,
વચમાં બોલાવ્યા વિના બોલી વઢકારીરે.
નીચમાં તું નીચ વેશ્યા નિર્લજ નઠારીરે—
મૈયારી— ૭૯
મહી બહુ વેચાય અહીં નહીં અવાય,
અપમાન થાય, મ્હોરો સદાય;

કયાંથી અપાય, નિંધીચ આન નગીના;
સુમતી—આમ ચતુર નાર, કરી પૂર્ણ પ્યાર, ડર નવ લગાર;
નિત આવ્ય દ્વાર, લે મુક્તાહાર, વળી આપીશ દાગીના;
સુમતી— ૮૦
આજ રંગમાં રસિલી પ્યારી રાત રહો,
વીસ મ્હોર કાલને પ્રભાત લહો—આજ૦
કટુક વચન કુલટા નહીં બોલે,
આટલું સલુણી સુજાત સહો—આજ૦
મૈ— ૮૧
નગીનારે નેહ નજર કરી આજ;
અહનિશ હું આધીન અલબેલા; પણ નડવાની પીડાજ.
સુ—રે ગણિકાને હું નહીં ગાંઠું, મનથી કરે છો મિજાજ,
રસિલીરે, રાત રહો અહીં આજ;
લે આ વચન તન મન ધન તારૂં, નથી એ કરષાનું કાજ ર૦
મૈ—હું પણ કોલ કરારકરૂં પતિ, આવીશ નિત અહીંઆંજ—ન૦
હુંરે ભલે ભરવાડણ સરજી, પૂરવ પુન્ય ફળ્યાંજ—ન૦

અંક ત્રીજો.

કામ— ૮૨
કરમ તણી કથની રે કયાં જઇને કરૂં,
દીલડામાં સળગે દાવાનળ દુ:ખજો,
ભરવાડણ વેરણના ભંભેર્યા થકી;
શેઠ જુએ નહી સ્નેહે મમ સન્મુખ જો. કરમ—

મોજ મઝા માણે છે મારા દેખતાં,
લાજ ન આવે નિર્લજ્જને લવલેશ જો;
અહનીશ એ બે જણ રે'છે આણંદમાં
કલેશ વિશેષ મને ઉપજે હમ્મેશ જો, કરમ—
છેદે છે મહિયારી મારો છાંયડો,
કર્યો કંથ વશ કરૂં હવે હું કેમ જો;
બહુ બોલું તો સાડાબાર વરષ તણો,
તુટી જાય તરત પ્રીતમથી પ્રેમ જો. કરમ—

મૈયા— ૮૩

અમૃત સરખું સુખકારીરે. લ્યો મન મોહન મહી લાવી;
કા—આ હૈયા શઘડી આવીરે, કામણ ટુંમણ કાંક કરે;
બદફેલી કરતાં ફાવીરે—કામણ૦

કપટ— ૮૪

હજુએ નવ આવતી અટકી,
કા—કેમ કરૂં જશે કાળજુ ફટકી, નથી હઠતી પટકી મટકી—હજુ૦
કપ—રદય નયન રજકણ સમ ખટકી,.....................
કા—... ....છેલ જશે છટકી ત્રટકી,

મૈયારી— ૮૫

અમૃત સરખું સુખકારીરે, લ્યો મનમોહન મહી લાવી;
બળે મનમાં વેરણ મારી રે—લ્યો૦
સુ—તુજ દધી દુધ છે ગુણકારીરે, આવો મૈયારી મારી;
જગવહુ રહેશે જખમારીરે—આવો૦
મૈ—મૈયારી મંત્ર ઊચારીરે, મારૂં આકર્ષણ કરવું;

બડબડતી આ બિચારીરે, એક દીન આદરશે મરવું;
ક—ઉભી શું હૈયા ફુટીરે, લીધી તુજ લખમી લુટી;
કા—ખાટી ગઈ મારી ખુટીરે, શું કરવું માથું કુટી—
ફટકણુ ફાટી તું ઝાઝી રે, લોક થકી પણુ નવ લાજી;
બધી હાથ કરી તેં બાજી રે, કર મહેતાજીને રાજી—
મૈ—મીઠડા લ્યોને મહી મીઠું રે, કાળજડું ઠંડું થાશે;
આતો નથી અવર અજીઠું રે— કાળ૦

સુમતી— ૮૬

મલપતિ તલપતિ રતિમતિરે રતિ આકૃતિ
રતિ નથી તું વિસરતી, રતિ—
તેં નવોઢા આરપાર હૃદયમાં ઉતારી,
સજળ ચપળ ચક્ષુ બરછી ચમકતી રે— રતિ૦
મૈયા—મીઠાં મીઠાં વચન આમ મરમમાં ઉચારી,
ધાર્યું છે શું? કયાં સુધી ધરૂં ધૃતીરે—
કાંક મોહની કરી મને રતિપતિ,
સુ—સુખ દાયક લાયક મમ લલના;
જન્મીશું આહેર જાતીમાં જતીરે
મૈયા—અવળાં કામ કરે વિધી કહેવું શું વધારે;
શું સલુણા આપ યોગ્ય આ હતીરે,
રાખ્ય રાખીને રહ્યા તમે રતિપતિ;
સુમ—મધુરી તું રાધીકા સમાન મેણાં મારમાં;
મૈ—કૃષ્ણ જેવી આપ નવ કરો કૃતિરે—
રમે આંખમાં સાપોલિયાં રતિપતિ,

કપ—છટકતિ છિનાળ છાલ કેમ છોડતી નથી;
કા—જાને અલી જાને કરૂં છું જતીરે;
કેમ આવતા હજુ નથી તું અટકતી,
સુ—રૂમક ઝુમક કરતી નિત્ય આવશે રસિલી;
મીઠડું મહી વેચું મુખ ઉચરતીરે—
મૈ—પ્રેમ પોથી પઢી પ્રવિણ પ્રાણજીવન પાસે,
સુ—ગણીકા ગમારમાં નથી ગતી રે—

મૈયારી— ૮૭

હશી વશીકરણ કરી ભાન ભૂલાવી લાલા;
હર્યા મમ પ્રાણ નયન બાણ લગાવી લાલા;
થયો પરિપુર્ણ અરશ પરશ જીહાં પ્રેમ પ્રિતમ,
લ્યોને કોણ માત્ર મહી મેં લાજ લુટાવી લાલા. હ૦

કામસેના— ૮૮

મહી નથી લેવુરે જા ઠગાઇ તારી;
મીઠું મીઠું બોલી, ખાઇ ગઈ ફોલી,
કપટ આ કેવુરે, જા ઠગાઇ તારી,
કપ—નિજઘર ખોયું જગમાં ન જોયું તુજ પિયુ જેવુરે—જા

સુમતી— ૮૯

એ જમવા અભિલાખ, સરસ મહી—
માંખણથી પણ અધિક મીષ્ટ છે, ધિક આ આગળ દ્રાખ, સ
આની તુલ્યે કદી ન આવે, સાકર આંબા સાખ—સ૦
આ અમૃત સમ ગોરસ આગળ, દાય નહી દુધપાક—સ૦

તું ઇરષા અગનીમાં અમથી ખુબ બળી થા ખાખ—સ૦

કામસેના— ૯૦

મુજને ભીખ માગતી તેંજ કરી, તેંજ કરી ધન માલમતા હરી,
દીલડામાં નવ લેશ ડરી,— મુજને
ના કેહેતાં નિત નિત ઘર આવે, જા તુજને નથી શરમ જરી. મુ-
કામ નથી ઘરમાં તમ કેરૂં, આ હું સત્ય વચન ઉચરી. મુ-
નકટાં થઈ કદી પગ નવ દેશો, મમ ઘરમાં ફટકેલ ફરી મુ-
આજ થકી કરો અદીઠ તમારૂ, હું ખોટી આ રાંડ ખરી, મુ-

મૈયારી— ૯૧

પ્રાણજીવન પુંઠે પુંઠે પધારો, અહીંછે એકાન્ત આવાસ અમારો;
કામ ક્રીડા પતિ અહુનીશ કરશું, સાહેબ વનિતાની વિનતી સ્વીકારો.
સુ—તું જોબન મદમાતી મૈયારી, મેં નિરખી તુજ નિપુનતા ન્યારી;
છાની રાખું તને છેલ છબીલી, જાણીએ છે બધી જારી વિજારી,
મૈ-લાયરી લાલ જવા દ્યો તમારી, હું ગણિકા થકી નથીરે નઠારી.
સુ—જાણ્ય કરીને જગતમાં શું કારણ, હું મધુકર તુંતો માલતી મારી.

લીલાવતી— ૯૨

આપ કૃપા કરી અમને ઉગારો, બળતી અનંગ અનળ થકી ઠારો;
નિરભય રહો મમનાથ નગીના, ઘરમાં નથી ને નથી આવનારો. આપ.
રતી અંતર રસિયા રખે રાખો, વિવિધ પ્રકારથી લાલ વિહારો-
ભોગવો સ્વર્ગ તણા સુખસ્વામી, હુકમ કદી નહીં તોડું તમારો.
પ્રસન્ન કરૂં પ્રભુ પાય પલોટી, મહી માંખણ થકી શરીર સુધારો. આ૦

લીલા— ૯૩

માથાના મુગટ મારા પરણ્યા કે કુંવારારે,

શાને માટે આપે સગાં વ્હાલાંને વિસાર્યાંરે. મુગટ—
કયાં છે માતપિતાજી તમારાં કયાં છે સજ્જન કુટુંબરે,
કયાંછે કયાંછે કયાંછેરે, સંબંધ તમારો સાચુ બોલો સમ મારારે.મુ;
સુમતી—પવિત્ર પુન્યાત્મા છે માવીત્ર અમારેરે
વેશ્યાની સોબતે તજ્યાં, વગર વિચારેરે
આ નગરીમાં એહ વસેછે, વનિતા પીયર વસેલરે;
વનિતા વનિતા વનિતારે, અનુપ આકૃતિ એની તારે અનુસારેરે;
લીલાવતી— ૯૮
મારી સૈયર શીયળ સોભાગી, દેખી અવગુણ શો તમે ત્યાગી;
આપને ઘટે કરવું ન આવું, કહોતો એહને અહીંયા બોલાવું;
સુ–સુતો સર્પ જગાડીએ શાથી, અતી અડચણ થાય એમાંથી;
તું છે સૌ સુખદાયક પ્યારી, એનું કામ નથી અહીં નારી;
નિત્ય ભાવતાં ભોજન કરશું, રસ રંગમાં આપણ રમશું;
મળ્યું છે મન આપણા બેનું, અહીં શું છે પ્રયોજન એનું;
મૈ–આવું કરીએ નહિ મન કાચું, સાંભળોને કહુ સાચે સાચું;
પ્રીય પરણ્યા તમે મારી સાથે, એતો યાદ લાવો પ્રાણનાથ;
મૈ–ચડી ચોરીએ હાથ દબાવ્યો, નખ દઇને નેહ જણાવ્યો;
તમ સાથ હીંચોળામાં હીંચી, ખશીઆણી પાડી ચીર ખીંચી;
લાગે આટલું તમને અધુરૂં, હજુ બીજી નીશાનીઓ પુરૂં;
મને અરધીએ એકલી મુંકી, ગયા ચતુર પતિ બધું ચુકી;
સુ–થઉ વિસ્મય સાંભળી વ્હાલી, મળ્યા દંપતિ ક્રોડ દીવાળી;
પ્યારી તારોછે પુરણ પ્રેમ, આવી પ્હેલું કહ્યું નહી કેમ;
કર્યો કેમ મૈયારીનો વેશ, નવ જાણ્યું કપટ લવલેશ;

મૈ—મ્હેં તો જાણ્યું રસિક રીશાળ, પાસે વેશ્યા વિષય વિષ જવાળ;
એથી મૈયારી સ્વાંગ ધરીને, તમને વશ કર્યા કપટ કરીને;
સુ—સત્યવાત સકળ પ્રીયા તારી, મારી અક્કલ ગઇ હતી મારી;
મારી રસમ સરવ તેં સુધારી, ધન્ય ધન્ય પ્રતિવૃતા નારી;
મારા કુળનું કલંક તેં કાપ્યું, તને અધીક શાબાશી શી આપું;

લીલાવતી— ૯૫

મનહર મળતાં, મેં મન ગમતું સરવે સુખડું માણ્યું;
જગમાં જોતાં, સ્વામી સમાગમ સમ સુખ અવર ન જાણ્યું. (ટેક)
જીન વચન સુધારસ ચિત્ત ધરશું, સાતે ક્ષેત્રે ધન વાવરશું;
પ્રતિદિન પ્રભુની પુજા કરશું. મનહર—
પિયુ માત પિતા પાયે લાગો, માફી અપરાધ તણી માગો;
સંસાર તણો ચલવો સાગો. મનહર—

કામસેના— ૯૬

અરે ઓ યાર, થઇ ખુવાર, તેં તીરસ્કાર કરયો;
આંસુ આવાર, ચાલે ચોધાર, ન દીલદાર ઠર્યો;
જઇ આગાર, દાડાચાર, અરે નિજ નાર વર્યો;
આવીતી તે દ્વાર, હતી હુશીયાર, હૈયાનો હાર કર્યો,

કપટકળા—તજી દરકાર, કરી વ્યભિચાર, પાછો ભંડાર ભરો;
તને હજાર, મળશે યાર, એ વેપાર ખરો,
સુખી કરનાર, મારો વિચાર, નહિ લગાર ડરો;
બેસી બજાર, હવે કુળાચાર, અંગીકાર કરો.

કામસેના— ૯૭

પ્રીતિ પાતરની કરનાર, સરવે મુરખના સરદાર;
નીતિ નીપુણ ગણે નાદાર, પીડા પામે અપરંપાર;
જેની સાથે જવ તલ બાળી, માતપીતા પરણાવે;
એને ત્યાગી નીરભાગી નર, આપણી પાસે આવે. પ્રી૦
પત્નિ સુખ પકવાન સરીખું, તૃપ્ત થયા નહીં તેથી;
ગણિકા ગમન વમન સમ ગણવું, અરે થશે શું એથી. પ્રી૦
શું એનાથી કારજ સરશે, એ શું સારૂં કરશે;
શ્વાન સમાન સદા અથડાઇ, મોત વગર તે મરશે. પ્રી૦

કામસેના— ૯૮

ધીઃક કુળાચાર આપણો એવો, સ્વામીનો જ્યાં ન સુમાર;
યાર બોલાવા બજારમાં બેસવું, લાજ મળે ન લગાર—
ચોર જુગારી ઉચક્કાઓ આપણી, પ્રીતી કરે બેશી પાસ;
આપણો ને વળી આપણા યારનો, વિશ્વ કરે ન વિશ્વાસ—
ભભકો મારી ભલે ચૌટામાં ચાલો, ઝાલી ગુલાબના ગુચ્છ,
સદગુણી માણસ સમજે વેશ્યાને, તરણા થકી પણ તુચ્છ;
ઓછી અક્કલની ઉત્તમ કુળની કંઇક, નીચ પ્રસંગથી નાર.
વ્હાલાં તજીને બનેછે વારાંગના, વ્હાલો કરી વ્યભિચાર—
આપણાથી એતો પામે અતી દુઃખ, જ્યારે જોબન તેનું જાય;
કીડાપડે કાહાડનાર જડે નહી, મરવાથી મડદુ ચુંથાય
પરભવ પાપ કર્યા પરી પુરણ, આવ્યો વેશ્યા અવતાર;
આ ભવમાં પણ અધીક કરી અઘ નરકે જવું નીરધાર—

રૂપ—મારી બાઇ મનમાં ન મુઝાશો, સ્નેહ રહેજો મમ સાથ;
વેશ્યા વેપાર પ્રપંચ બધો તજી, જપશું હવે જગનાથ—

સંજલદે— ૯૯

શીયળ સાચવ્યું તેં પ્રીયા સુતની, વધો વેલ તારા થકી કુળની
વધુ શું વદુ ગુણ તારા વધુ, તને ધન્ય છે સુખ આપ્યું બધું;
અચળ તારૂં રેહેજો સુહાસણ પણું, સદા સૂખમાં જીવજો તું ઘણું;
કળા કેળવી લાવી તું કંથને, થજો પુન્યશાળી સુપુત્રો તને;

સુગુણમંજરી— ૧૦૦

સુખી થજો દેશી સજન સમાજ, ધર્મ પત્નિ તું ધર્મ કવચ ધરી,
અપરાજીત થઈ આજ— સુ૦
દંપતી આ દ્રષ્ટાન્ત વિલોકી, સુધરોને સુખ કાજ— સુ૦

સઘળા— ૧૦૧

નાટક નવિન રસાળ રસીક રચ્યું ના૦
વહી ગએલા નીજ વાલમને પકડી પ્રેમની જાળ;
વેશ્યા ઘરથી નિજ ઘર લાવી, વનિતા બુદ્ધિ વિશાળ—ર૦
લીલાવતી સમ શીયળવતી સતી માનુની ગુણ મણી માળ;
પ્રેમ વિનયથી વર વશ કરજો, પ્રણમી જગ પ્રતિપાળ—ર૦
અણહીલપુર પાટણનો વતની, રાજનગર રહું હાલ;
જૈનશાળામાં જૈનઅધ્યાપક, શીવસુત કેશવલાલ—રસિ૦

નોટીસ.

'સંગીત લીલાવતી નાટક' તથા 'પવિત્ર લીલાવતી નાટક' ગદ્યં પદ્યાત્મકનો કર્તા હું નીચે સહી કરનાર અધ્યાપક કેશવલાલ શિવરામ છું; અને તે બન્ને નાટકોની ચોપડિયો કાયદા પ્રમાણે રજીસ્ટર કરાવી તેના સર્વે હક મેં મારા સ્વાધીન રાખ્યા છે, માટે મારા વગર બીજા કોઇનો મજકુર નાટકો તથા તેમાંનો કોઈ પણ ભાગ છાપવા, છપાવવા, વેચવા, વેચાવવા નો અગર ભજવવાનો હક નથી. તેથી મારી લખીત પરવાનગી વગર બ્રીટીશ અગર દેશી રાજ્યોની પ્રજાઓએ સદરહુ સંગીત લીલાવતી નાટક તથા પવિત્ર લીલાવતી નાટક ગદ્ય પદ્યાત્મક અગર તેમાંનો કોઈ પણ ભાગ છાપવો, છપાવવો, વેચવો. વેચાવવો અગર ભજવવો નહિ.

પવિત્ર લીલાવતી નાટક ગદ્ય પદ્યાત્મક થોડા દિવસમાં છપાઇને બહાર પડશે.

સહી અધ્યાપક કેશવલાલ શિવરામ,

સંગીત લીલાવતી નાટક તથા પવિત્ર લીલાવતી

નાટક ગદ્ય પદ્યાત્મકના કર્તા.

મુ. અમદાવાદ ફતાસાની પોળ,

જૈનશાળા નં. ૧ લો.